

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **S. D. R. R.**, zast. Mgr. Ondřejem Zaorálkem, advokátem se sídlem Kpt. Vajdy 2, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 11. 2025, č. j. 62 Az 50/2024-63,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 6 135 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám jeho zástupce Mgr. Ondřeje Zaorálka, advokáta se sídlem Kpt. Vajdy 2, Ostrava.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalovaný (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozsudku, kterým Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) zrušil jeho rozhodnutí ze dne 16. 9. 2024, č. j. OAM-993/ZA-ZA11-K11-R3-2019. Tímto rozhodnutím žalobci nebyla udělena žádná z forem mezinárodní ochrany podle § 12, §13, §14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním znění (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Žalobce (osoba kurdské národnosti a muslimského náboženského vyznání) v nyní posuzované věci podal opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany s tím, že se jím dříve uváděné důvody žádosti nezměnily a platí stále. Poprvé požádal v ČR o mezinárodní ochranu v roce 2015 a uvedl, že pracoval jako stavař ve vojenském táboře poblíž města K.. V tomto táboře poznal tři bývalé důstojníky režimu Saddáma Husajna napojené na tzv. Islámský stát (IS), což oznámil iráckým úřadům, které muže zadržely a uvěznily. Později však byl vojenský tábor obsazen příslušníky IS, a všichni vězni se tak připojili k IS. Tito muži následně začali žalobci telefonicky vyhrožovat (i po změně telefonního čísla). Právě kvůli obavám z pomsty od těchto osob požádal o mezinárodní ochranu. Na základě této žádosti stěžovatel udělil žalobci doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu na 24 měsíců, a to kvůli tehdy probíhajícím tvrdým bojům mezi iráckou armádou a IS. Stěžovatel v roce 2018 rozhodl o neprodloužení doplňkové ochrany s ohledem na porážku IS.

[3] Žalobce následně podal dne 11. 11. 2019 nyní řešenou opakovanou žádost o mezinárodní ochranu, tu stěžovatel nejprve shledal nepřipustnou podle § 10a odst. 1 písem. e) zákona o azylu a řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) zákona o azylu zastavil rozhodnutím ze dne 15. 5. 2020, č. j. OAM-993/ZA-ZA11-K09-2019. Toto rozhodnutí bylo zrušeno rozsudkem krajského soudu ze dne 17. 1. 2022, č. j. 62 Az 28/2020-141, a věc byla vrácena stěžovateli k dalšímu řízení vzhledem k opětovnému zhoršení situace v Iráku v druhé polovině roku 2019 a v roce 2020. Rozhodnutím ze dne 24. 11. 2022, č. j. OAM-993/ZA-ZA11-K09-R2-2015, stěžovatel rozhodl, že se žalobci žádná z forem mezinárodní ochrany neuděluje. Krajský soud ovšem i toto rozhodnutí zrušil a věc vrátil stěžovateli k dalšímu řízení, a to rozsudkem ze dne 11. 9. 2023, č. j. 62 Az 21/2022-91. Podle jeho názoru totiž ze zpráv o zemi původu vyplynulo, že sice neprobíhal v zemi totální konflikt, ale boje a teroristické útoky byly rozšířeny na různé části státu a nedošlo k trvalým změnám situace, aby udělení doplňkové ochrany nebylo zapotřebí. Krajský soud dále stěžovateli vytkl, že se nedostatečně vypořádal s hrozbou vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Podle krajského soudu byly sice irácké orgány ochotny žalobci poskytnout ochranu proti příslušníkům Islámského státu, podle obsahu spisu však toho nemohly být schopny. Závěr stěžovatele, že žalobci v Iráku nehrozí přímé a bezprostřední nebezpečí, tak neměl oporu ve správním spise. Kasační stížnost stěžovatele proti tomuto rozsudku Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost odmítl usnesením ze dne 29. 11. 2023, č. j. 1 Azs 203/2023-48.

[4] Stěžovatel následně vydal v nynějším řízení posuzované výše označené rozhodnutí č. j. OAM-993/ZA-ZA11-K11-R3-2019, kterým žalobci žádnou z forem mezinárodní ochrany neudělil. Stěžovatel ze zpráv o zemi původu dovodil, že se bezpečnostní situace v Iráku markantně zlepšila, Islámský stát byl poražen a vytlačen do horských a okrajových oblastí a zachoval si kapacitu páchat jen ojedinělé teroristické útoky. Stěžovatel byl přesvědčen, že irácké státní orgány jsou ochotny a schopny žalobci poskytnout ochranu. V K., kde žalobce pobýval v podstatě celý svůj život před odjezdem z Iráku, docházelo jen k izolovaným a ojedinělým útokům zaměřeným především na bezpečnostní složky. K. je též do značné míry kurdský, takže by žalobcova etnicita neměla být překážkou, sunnitě, k nimž se žalobce řadí, jsou ve většině. Stěžovatel též odkázal na rozsudek Vrchního soudu Velké Británie ze dne 16. 3. 2022, podle něhož podmínky v Iráku jsou takové, že pravděpodobně nezpůsobí porušení čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Stěžovatel se dále zabýval obecnou situací v Iráku a neshledal, že by žalobci mělo hrozit nebezpečí vážné újmy.

[5] Žalobce brojil proti rozhodnutí stěžovatele žalobou, na jejímž podkladě krajský soud posledně zmíněné rozhodnutí stěžovatele podle § 78 odst. 1 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Podle krajského soudu stěžovatel nevyhodnotil aktuální situaci v Iráku správně v návaznosti na azylový příběh žalobce, a nenaplnil tak pokyny předchozího zrušujícího rozsudku. Stěžovatel totiž nehodnotil informace o zemi původu prismatem žalobcovy individuální situace, ale hodnotil je optikou vycházející z toho, že je žalobce běžným civilistou, u něhož se zkoumá hrozba újmy v případě návratu do země původu. Z informací o zemi původu podle krajského soudu rozhodně nelze dovodit, že by v Iráku došlo k takovým zásadním a trvalým změnám situace, aby udělení mezinárodní ochrany žalobci nebylo za potřebí. Z jediného vskutku relevantního podkladu, který stěžovatel obstaral, se jeví, že je Islámský stát aktivní právě v provinciích se smíšenou etnickou

pokračování

a náboženskou společenskou strukturou, tedy i v K.. Rozsudek Vrchního soudu Velké Británie není relevantní především proto, že závěry v něm uvedené jsou obecného charakteru.

[6] V kasační stížnosti stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Stěžovatel je přesvědčen, že azylový příběh žalobce dostatečně zohlednil a s přiměřenou mírou pravděpodobnosti vyvrátil odůvodněné obavy z pronásledování žalobce v zemi původu. Odkázal na obsah žalobou napadeného rozhodnutí a projevil nesouhlas, že by popřel podstatnou část azylového příběhu. Stěžovatel je přesvědčen, že ze shromážděných informací o zemi původu je zřejmé, že se bezpečnostní situace v Iráku již zlepšila a žalobci vážná újma v případě návratu nehrozí. K důkazu krajský soud provedl stěžovatelem navržené aktuální zprávy o zemi původu, a ačkoliv z nich plyne, že situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do K. není nijak výjimečná a navrátilci nejsou diskriminováni, krajský soud se s těmito důkazy nevypořádal a pouze konstatoval, že z nich nezjistil žádné relevantní informace. Zlepšení bezpečnostní situace v Iráku potvrzuje i ve spise založené rozhodnutí Vrchního soudu Velké Británie.

[7] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl, aby ji zdejší soud odmítl pro nepřijatelnost. Stěžovatel nerespektoval závazný právní názor vyslovený krajským soudem v předchozím zrušujícím rozsudku ani ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu týkající se obdobných případů, neposoudil všechny rozhodné skutečnosti azylového příběhu žalobce a jeho závěry nereflektovaly výpověď žalobce a informace o zemi původu.

[8] Nejvyšší správní soud (NSS) nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že kasační stížnost je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a za stěžovatele jedná pověřená osoba s vysokoškolským právnickým vzděláním, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Poté, vzhledem k tomu, že se v dané věci jedná o kasační stížnost proti rozhodnutí ve věci, ve které rozhodoval specializovaný samosoudce, se NSS ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[9] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech, v nichž o žalobě rozhodoval specializovaný samosoudce, přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Kritérium přijatelnosti se uplatní i v případech, kdy je stěžovatelem žalovaný správní orgán (rozsudek NSS ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006-59, č. 1143/2007 Sb. NSS).

[10] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že podaná kasační stížnost predestírá k rozhodnutí otázku dostatečnosti informací o zemi původu ve vztahu k azylovému příběhu žalobce. Uvedená otázka ovšem v daném případě podle přesvědčení NSS nezasluhuje pozornosti z důvodů ad (1) až (4) kritérií přijatelnosti. Nejedná se o otázku, která by dosud nebyla v judikatuře řešena, resp. byla řešena rozdílně či vyžadovala učinit judikaturní odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Naopak krajský soud posoudil případ stěžovatele zcela v souladu s konstantní judikaturou, od které NSS neshledal důvodu se odchýlit, a proto dospěl k následujícímu závěru.

[11] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[12] K povinnosti správního orgánu zjistit skutkový stav v jeho úplnosti, tj. zjistit veškeré relevantní skutečnosti svědčící o naplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12-§ 14b zákona o azylu včetně informací o zemi původu coby podkladu rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu [§ 23c písm. c) zákona o azylu] se Nejvyšší správní soud již několikrát vyjádřil. Podle ustálené judikatury je správní orgán povinen opatřit informace o zemi původu, které musí být v maximální možné míře relevantní, důvěryhodné a vyvážené, aktuální a ověřené z různých zdrojů, transparentní a dohledatelné (srov. rozsudek NSS ze dne 31. 7. 2008, č. j. 5 Azs 55/2008-71, nebo ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, č. 1825/2009 Sb. NSS). Tyto informace musejí být zaměřeny specificky na azylový příběh žadatele a z něj vyplývající skutkové otázky (viz rozsudky NSS ze dne 25. 4. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017-36, ze dne 30. 11. 2021, č. j. 3 Azs 241/2020-40, ze dne 18. 9. 2020, č. j. 5 Azs 361/2019-33, či ze dne 3. 11. 2011, č. j. 2 Azs 28/2011-82).

[13] Žalobce uváděl, že se obává pomsty ze strany tří bývalých důstojníků režimu Saddáma Husajna, kteří byli na základě žalobcem poskytnutých informací uvězněni iráckými orgány a následně vysvobozeni jednotkami Islámského státu. Nejvyšší správní soud podotýká, že i nestátní subjekt může být původcem pronásledování či hrozby vážné újmy (§ 12 a § 14a zákona o azylu), přičemž žadatel o mezinárodní ochranu je v takovém případě povinen využít předně ochrany vnitrostátních orgánů země původu, je-li dostatečná, efektivní a dostupná (srov. např. rozsudky NSS ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008-57, ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS, ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008-62, či ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008-101, č. 1806/2009 Sb. NSS).

[14] V posuzované věci krajský soud rozhodnutí stěžovatele zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení z důvodu, že vzdor předchozímu zrušujícímu rozsudku stěžovatel uzavřel, že žalobci vážná újma nehrozí s tím, že Islámský stát byl poražen a irácké státní orgány jsou schopny a ochotny žalobci poskytnout dostatečnou ochranu, ačkoliv pro takové závěry nebyla opora ve spise.

[15] Nejvyšší správní soud připomíná, že již předchozí rozhodnutí stěžovatele krajský soud zrušil výše označeným rozsudkem č. j. 62 Az 21/2022-91 právě z důvodu absence opory ve spise pro závěr o tom, že žalobci v zemi původu nehrozí přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy. Informace o zemi původu totiž vypovídaly o tom, že IS provádí asymetrické útoky na území Iráku na bezpečnostní složky i na civilisty a irácké bezpečnostní složky jim nejsou schopny zabránit. Tento rozsudek obstál i v přezkumu ze strany zdejšího soudu (srov. výše označené usnesení č. j. 1 Azs 203/2023-48). Pro polemiku s právním názorem vysloveným při přezkumu předchozího rozhodnutí stěžovatele nyní není prostor,

pokračování

a otázkou tedy je pouze, zda nově zjištěné skutečnosti odůvodňují odlišný právní náhled (k vázanosti soudu právním názorem z předchozího „kola“ srov. např. rozsudek NSS ze dne 20. 5. 2024, č. j. 9 As 66/2023-72, č. 4615/2024 Sb. NSS, či nález Ústavního soudu ze dne ze dne 9. 10. 2012, II. ÚS 1688/10, N 167/67 SbNU 49).

[16] Stěžovatel následně vydal nyní přezkoumávané rozhodnutí, přičemž správní spis rozšířil pouze o několik informací o zemi původu, které se zabývaly zejména situací osob navrátilých se do Iráku poté, co v zahraničí neúspěšně požádaly o mezinárodní ochranu, a obecnou situaci Kurdů a sunnitů a šiitů v K. a jiných městech. Je evidentní, že takové podklady o možnosti žalobce získat dostatečnou ochranu proti bývalým důstojníkům režimu Saddáma Husajna a nyní nejspíše příslušníkům Islámského státu nemohou ničeho vypovídat. Z žalobcova azylového příběhu nevyplývá, že by se obával návratu do země původu pro svůj etnický původ či náboženské přesvědčení, a stěžovatelem zjištěné informace se s ním tak zcela mívají. Nutno podotknout, že právě pro zjevnou absenci návaznosti na azylový příběh krajský soud též správně uvedl, že nic relevantního nezjistil ze zpráv, které k návrhu stěžovatele provedl k důkazu při jednání.

[17] Ani stěžovatelem zdůrazňovaný překlad vybrané části rozhodnutí Vrchního soudu Velké Británie, senátu pro přistěhovalce a azyl [2022] UKUT 00110 (IAC), vyhlášeného dne 16. 3. 2022, který je založen ve spise, nevyvrací oprávněnost obav žalobce ani neprokazuje schopnost iráckých orgánů chránit osoby před útoky buněk Islámského státu. Z bodu 6. překladu tohoto rozhodnutí pouze vyplývá, že v obecné rovině nelze v Iráku předpokládat porušení zákazu mučení či nelidského zacházení, to ovšem obavy ve specifických případech, jako je ten žalobcův, nevyklučuje. Nutno podotknout, že bod 4. překladu výslovně upozorňuje na zvýšené nebezpečí u osob se skutečnou či domnělou vazbou na IS a upozorňuje na nebezpečí pro zájmové osoby ze strany IS v oblastech, v nichž udržuje svou přítomnost. Informace Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 18. 1. 2024, č. j. 101130-6/2024-MZV/LPTP, pak výslovně uvádí, že je IS stále aktivní v některých oblastech, včetně K., a poukazuje na mezery v bezpečnostním pokrytí, byť konkrétně v K. není nebezpečí ze strany IS systémové. Rovněž ze zprávy Polského cizineckého úřadu ze dne 8. 2. 2024 vyplývá, že v Iráku je stále největší hrozbou pro civilní obyvatelstvo činnost IS, který v roce 2023 provedl desítky útoků včetně smrtících.

[18] Je tedy patrné, že stěžovatel neshromáždil podklady, ze kterých by vyplývalo, že žalobci nehrozí vážná újma, resp., že jej před jejím vznikem budou schopny chránit irácké orgány. Jakkoliv z nich může vyplývat, že se bezpečnostní situace v Iráku oproti minulosti obecně zlepšila, nevypovídají nic o hrozbách vyplývajících z konkrétního azylového příběhu žalobce. Stěžovatel tedy nedostal své povinnosti zajistit informace o zemi původu v návaznosti na okolnosti vyplývající z azylového příběhu žalobce, a pro závěr, že žalobci ze strany Islámského státu nehrozí vážná újma a že jsou irácké orgány případně schopny před příslušníky této teroristické organizace žalobce ochránit, tak není opora ve spise.

[19] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že dosavadní judikatura poskytuje dostatečné řešení námitek uplatněných v kasační stížnosti a zároveň kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, ani nebylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Z těchto důvodů kasační stížnost ve smyslu § 104a s. ř. s. jako nepřijatelnou odmítl.

[20] Již v předchozím zrušujícím rozsudku krajský soud stěžovatele zavázal, aby žalobci udělil doplňkovou ochranu v případě, že nevyvrátí jeho obavy z vážné újmy. S ohledem na to Nejvyšší správní soud považuje za vhodné připomenout, že případné nerespektování závazného názoru krajského soudu v dalším řízení může vést ke vzniku povinnosti správních soudů – vyplývající z práva na účinný opravný prostředek – přímo udělit žalobci mezinárodní ochranu (srov. rozsudek NSS ze dne 31. 1. 2020, č. j. 5 Azs 105/2018-46, č. 4029/2020 Sb. NSS, a rozsudek velkého senátu Soudního dvora Evropské unie ze dne 29. 7. 2019, *Torubarov*, C-556/17).

[21] Při rozhodování o nákladech řízení NSS vycházel z usnesení svého rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, podle něhož je odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost druhem zjednodušeného meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí krajského soudu. Výrok o náhradě nákladů řízení se tedy opírá o § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, náleží mu tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů vynaložených v souvislosti s řízením o kasační stížnosti. Zástupci žalobce náleží odměna za jeden úkon právní služby, který učinil v řízení o kasační stížnosti, a to sepis vyjádření ke kasační stížnosti (§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů], za něž zástupci žalobce náleží odměna ve výši 4 620 Kč (§ 7 ve spojení s § 9 odst. 5 advokátního tarifu), a náhrada hotových výdajů ve výši 450 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celková částka ve výši 5 070 Kč se zvyšuje o DPH ve výši 21 % na částku 6 135 Kč (po zaokrouhlení), kterou je stěžovatel povinen uhradit žalobci na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti k rukám jeho zástupce do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 5. března 2026

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu